

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNABUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 43

Lýsingarprísur fyri min: 20 øyru á
1. síðu, 15 øyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 17. oktober 1953

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

26. árg

ARBEIÐARAFLOKKURIN Í NOREGI VINNUR STÓRSIGUR

Hann fekk nú mánadagin, valið var, 77 menn móti 70 borgarligum og 3 kommunistum

Speaningurin fyri tí norska stórtingsvalinum var ikki bara almikil í Noreg, men víða um, serliga í hinum Norðanlondunum.

Fór arbeidarastýrið at halda maktini?

Tað var tann standandi spurningurin!

Arbeidaraflakkurin hevur sitið við stýrinum nú í langatíð. Hann hevur haft tað tunga takið at byggja upp aftur aftur, sorað var undir krígunum — og fátt land, einki norðanland, var vorðið so herjað sum Noregslend.

Huga ikki, at tað er ov nógv sagt, at tað rísaarbeiði, sum arbeidaraflakkurin hevur gjørt fyri at byggja tað sorlaða og týnda upp aftur, neyvan finnur líka sín kring allan heim.

Bara fyri at nevna nøkur dømi:

Skipaflotin var týndur niður í ein brotspart av tí, hann var undan krígunum — hann er nú ikki bara endurnýggjaður, men óktur!

Hvalaveiðiflotin var at kalla allur

burturi, tá ið heimsbardagurin hasaði av aftur — hann er nú fullt og heilt endurnýggjaður!

Ídnaðarvirkin, ið sorað vóru undir krígunum, eru ikki einans afturreist, men óki í stórum.

Landbúnaðurin hevur verið styðjaður og framdur eftir plánoekonomiskari skipan. Hetta lýsir frá, hvussu tað ber til, at javnaðarmenn hövdu so munandi vøkstur úti á landinum.

Hitt størsta framtakstakið av øllum er arbeidaraflakksins stórfingna ætlan viðvíkjandi elektrificering av Noregi. Henda ætlan er ikki liðug og framd til fullnar, til tess hevur tíðin verið ov knøpp. Men hon er langt áleiðskomin.

Arbeidaraflakkurin hevur haft til »motto«:

Allar hendur í arbeiði!

Og undir hansara stýri hevur tað eisini eydnast at útiýsa arbeidssloysinum. Allar hendur hava veruliga verið í arbeiði.

Framh. á 4. síðu.

Víðkan av sjómarkinum

AV TINGI MIKUDAGIN

P. M. Dam legði fram skriv javnarflokksins, ið hevur staðið í blaðnum.

Hann vísti á, hvussu aðrar tjóðir loyvdur sær at fôrka sjómarkið 4 mil, ja summar, t. d. Russar, hövdu 10 mila sjómark.

Útróðurin var nú á deyðastrá, tí grunnarnir vóru rændir og oyðdripar av fremmandum skipum. Her fekkst ikki bót aftur í hjall, fyrr enn sjómarkið varð fôrka longur út og góðsjuverja var fingin.

Tað var fatiligt, at lögtingsmenn hövdu verið varnir og vildu roynd at fáa sjómarkið flutt í friði og góðari semju við t. d. Bretar. Menn hövdu tí aftrað seg at gera sama sum Íslendingar. Tað var eisini rímligt at siggja, hvussu leikur fór millum Íslendingar og Bretar. Hart hevði staðið. Men nú vóru tekin fyri, at kreftir vóru við Íslendingum í sjálvum Bretlandi. Sterkar kreftir, um tær kanska ikki hövdu yvirtakið enn.

Talarin helt nú vera sjógvað at leggja fram eina uppsögn, so ein kundi standa friður, tá ið 2 ár vóru farin.

Tað er okkurt blað, ið hevur spurt, »hvat í so javnaðarmenn vilja gera?

Er tað nakar Føroyingur, sum ikki

vil krevja sjómarkið flutt, um minst móguleiki er fyri tí!

Hetta kravið er óivað eitt samfelt fiskimanna krav, ja eitt samfelt Føroya fólks krav. Tí hjá tí føroyska útróðramanninum leikar ikki minni enn um lívið.

Hedtoft um Føroyar og Grønland

Tá ið Hans Hedtoft, forsetisráðharri, legði fram arbeidsskránnu hjá nýggju javnaðarstjórnini, segði hann m. a.:

»Regeringen vil forsætte bestræbelserne for stabilisering af Færøernes økonomiske forhold, og for at fremme og udbygge erhvervsmulighederne paa Færøerne vil der blive fremsat forslag til oprettelse af et realkreditinstitut for Færøerne.«

Um Grønland segði hann:

»Folketinget vil ogsaa i aar komme til at beskæftige sig med grønlandske problemer, og det grønlandske folk vil nu gennem sine repræsentanter kunne gøre sin indflydelse gældende paa lige fod med repræsentanter for de øvrige dele af

riget. I overensstemmelse med det grønlandske landsraads ønske vil der blive fremsat forslag til en kriminallov for Grønland, en ægteskabslov og en lov, der skal muliggøre indførelse af den danske privat ret i Grønland«.

TVEY INNBROT Í HAVN

Náttina til leygardagin í seinastu viku og náttina til týsdagin í hesi viku ni vóru innbrot gjörd í krambúðir.

44 tíma arbeidsvika — somu løn fyri kvinnur og menn o.s.fr.

7. oktober stevndi De samv. Fagforbund formanninum við fakfeløgnum til fundar. Á hesum fundi varð avgjört at seta fram hesi krøv, tá ið farið verður til samráðingar um sáttmálarnar:

- 1) Somu løn og har undir sama dýrtíðarviðbót til kvinnur og menn, har báðir partar gera sama arbeiði; serstakliga í sambandi við akkordarbeiði.
- 2) Vanliga dagliga arbeidstíðin má ikki fara upp um 8 tímar. Vanliga arbeidstíðin má ikki fara upp um 44 tímar um vikuna.
- 3) Løn verður latin fyri allar teir sokallaðu »skæve helligdage«.
- 4) Ein og hvør arbeidari, ið hevur við í arbeiði 1 viku, men gerst óarbeiðsførr verða sjúku, fær sjúkrapening goldnan frá 3 sjúkra degi. Peningurin verður goldin av arbeidsgævanum. Sjúkrahjálpi verður 10 kr. fyri menn og 7 kr. fyri kvinnur um dagin og verður goldin upp til 26 vikur.
- 5) Øll tímaløn verður hækkað 10—15 øyru, soleiðis, at tey, ið fáa minst løn nú, fáa 15 øyru aftur at um tíman, meðan hin fáa viðbót alt eftir sum lønin hevur verið framm-anundan.

Brotyngaruppskotini skulu vera arbeidsgævanum í hendi seinast

20 nov. og sambært samráðingarregl.

nar hjá Jens Reinert og Niels Mortensen. Í hvørjum staðnum vóru tiknar millum 50 og 100 kr. og har afturat í krambúðini hjá N. M. nakað av góðgæti.

Tað vóru somu persónar, ið gjördu bæði innbrotini, og seinru ferðina vóru viðkomandi tiknir, meðan teir framdu brotsgerðina.

Nonnuskúlin

Hin stóri nýbygningurin til nonnuskúlan í Havn er nú við at vera reistur Leysasögur siga, at nonnurnar hava í hyggju at stovna egnan realskúla. Stórir partur av skúlabørnunum í Havn søkir henda skúla.

urnar skulu samráðingarnar millum tey einstøku felögin og arbeidsgævarnar verða endaðar 1. jan. Misednast tær, verður D. s. F. at taka samráðingar upp av nýggjum.

Páll Jacobsen, ættaður av Nesi í Vági er instillaður sum nr. 1 til kennaraembætið í Øravík.

Javnaðarmannasigur í Finlandi

Sosialisman sigar í øllum Norðanlondum.

Fyri stuttum hava kommunuval verið í Finlandi. Seinastu úrslitini, ið vit hava fingið fatur í, vísa, at javnaðarmenn hava vunnið 109 sessir, meðan borgarligu flokkarnir hava mist 54. — Eisini fólkaðemokratarnir (kommunistar) hövdu munandi framgongd.

Havnaskúlarnir hava heystferiu mána-týs- og mikudagin í komandi viku.

Føroysku felögin í Keypmannahavn ætla at fáa liv í aftur »Oyggjaskoggi«. Blaðið er ikki útkomið í longri tíð.

»Cornelia B«, fermir 740 tons av saltfiski til Grikkalands í komandi viku.

Sigurskvøðan til norsku brøðurnar

Vegna hin glasiliga sigur, arbeidaraflakkurin í Noregi hevði við stórtingsvalið nú mánadagin, varð henda heilsan send:

»Státsministari TORP,

Oslo

Partamenn í Føroyum senda hjartaligastu eyðnuynski við valsigri Noregs Arbeidaraflakks.

FØROYA JAVNAÐARFLOKKUR.